

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de sayıları iki milyona yakın olan, ‘Toz bezi değil ev işçisiyiz’ sloganı ile görünür olma mücadelesi veren ev hizmetlerinde çalışan ve yaklaşık %90’ından fazlasını kadınların oluşturduğu ev emekçileri, iş güvenliğinden, güvencesinden yoksun, sosyal güvence kapsamı dışında, taciz ve emek sömürsü altında 16 Haziran Dünya Ev İşçileri Günü’nü karşılamaktadırlar. Oysa ki 13 yıl önce ev hizmetlerinde çalışan ev işçileri için Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından C189 sayılı sözleşme kabul edilmiş ve Ev İşçilerine İnsan Onuruna Yakışır İş Sözleşmesi olarak bilinen ILO C189’a 35 ülke imza atmış ve 31 ülke yürürlüğe geçirmiştir. 16 Haziran “Dünya Ev İşçileri Günü” bir farkındalık yaratma günü olarak kayıtlara geçmesine rağmen Türkiye hala sözleşmeyi gündemine dahi almamıştır. ILO’nun ev hizmetlerinde çalışanlar bakımından bir dönüm noktası niteliğini taşıyan C189 sayılı Ev İşçileri İçin İnsan Onuruna Yakışır İş Sözleşmesi’nin imzalanarak iç hukuk sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesi ve uygulanması, ev işçilerinin kayıtlı istihdamını teşvik edecek mekanizmaların geliştirilmesi, ev işçilerini örgütleyen sendikaların sosyal bir taraf olarak karar mekanizmalarına dahil edilmesine yönelik çalışmaların yapılması amacıyla Anayasa’nın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz.

Kezban KONUKÇU
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

16 Haziran 2011 yılında düzenlenen Uluslararası Çalışma Konferansında, ev işçilerine insana yakışır iş olanaklarının sağlanması ve çalışma haklarının korunması amacıyla 189 Sayılı Ev İşçileri Sözleşmesi ve 201 Sayılı Tavsiye Kararının kabul edilmesi ile ev işçilerinin asgari hakları tanınmış ve tüm dünyada 16 Haziran Ev İşçileri Günü ilan edilmiştir.

C189 Nolu ILO Sözleşmesi ev işini "hane veya hanelerde veya hane veya haneler için yapılan iş" olarak geniş bir biçimde tanımlarken "bir istihdam ilişkisi içinde ev işi yapan kişileri de "ev işçisi" olarak belirtmiştir. Sözleşmenin kabul edilmesi ile birlikte, ev işçiliğinin ekonomik ve sosyal değeri görünür kılınmış ve IDWF'nin verilerine göre dünya genelinde sayıları 76 milyona yakın ev işçisinin çalışma ve sosyal haklarının güvence altına alınması için gerekli yasal zemin oluşturulmuştur.

Ancak Türkiye'de cinsiyetçi çalışma düzeninde ev emeği görünmeyen bir emek olarak güvencesizliği çok boyutlu kılmakta, yüzde 90'dan fazlası kadınlardan oluşan ev hizmetlerinde çalışan ev emekçisi kadınlar görünmeyen işçiler olarak ağır hak ihlali ve ayrımcılık yaşamaktadırlar.

Ev hizmetlerinde çalışan kadın işçiler 4857 Sayılı Kanununun 4. maddesindeki bir istisna hükmüyle İş Kanunu kapsamı dışında bırakılmıştır. Ev işçilerinin İş Yasası kapsamı dışında bırakılması ve yasalardaki ayrımcılık nedeniyle ev işçilerinin büyük çoğunluğu kayıt dışı olarak istihdam edilmekte ve her beş ev işçisinden yalnızca birisi, uygulamada fiilen güvence kapsamında yer almaktadır. Ev hizmetlerinde çalışanların işçi veya sigortalı sayılmamaları, anılan işçilerin çalıştırıldıkları yerde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik önlemlerin alınması ve korunmanın sağlanması yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır.

Ayrıca; Yine 6552 sayılı torba yasa ile ev hizmetinde çalışanlar arasında 10 gün altı ve 10 gün üstü ayrımına gidilmiştir. 10 günden az çalıştıkları gerekçesiyle sosyal güvence hakları ellerinden alınan ev işçileri bir kat daha ayrımcılığa ve hak gaspına maruz kalmışlardır.

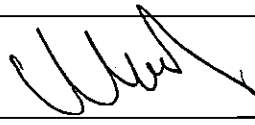
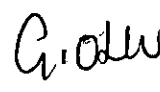
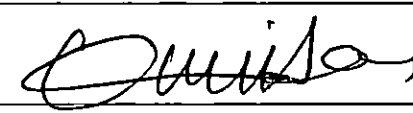
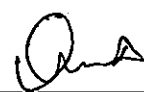
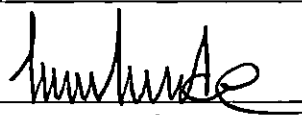
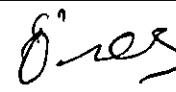
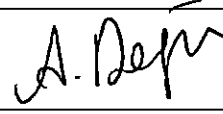
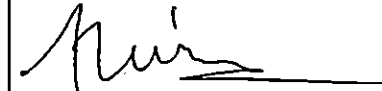
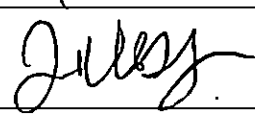
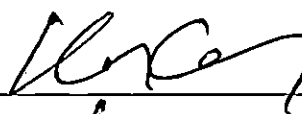
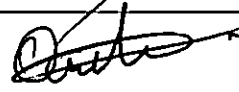
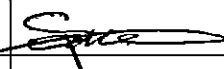
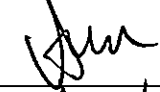
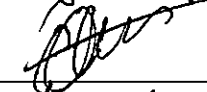
Öyle ki Türkiye'de ev işçilerinin neredeyse yüzde 90'ına yakını kayıt dışı koşullarda çalışmaktadır. Bu durum ise beraberinde ev işçilerini başta sağlık olmak üzere sosyal güvenlik haklarından, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinden yoksun bırakmakta ve ev işçilerinin meslek hastalıkları ve iş kazası ve iş cinayetleri gibi risklerini arttırmakta, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik sorunlar, sigortalı çalışma, iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin alınması, emeklilik, meslek hastalıklarının tespiti, önlenmesi ve meslek hastalığı primleri, tıbbi bakım, hastalık, işsizlik, yaşlılık, aile, analık, çalışamamazlık ve dul-yetim yardımlarını içeren tam

kapsamlı korumaya erişememelerine neden olmaktadır. Öte yandan, ev işçilerine yönelik belirli bir iş tanımının olmayıp, “eve dair her işin” kapsanması kötü muamele, taciz gibi birçok riski de beraberinde getirmektedir.

Diğer taraftan, ev hizmetlerinde çalışan göçmen kadınların ise yerli emeğin karşılaştığı sorunların yanı sıra dil, kültür farklılığı gibi problemler de yaşadıkları, sıklıkla ayrımcılık içeren tutum ve davranışlarla karşılaştıkları görülmektedir. Göçmen kadınlar, ellerinden kimlik, pasaport gibi özel eşyalarının alınmak suretiyle denetim altında tutulmaktan dolayı sıkıntı yaşadıklarını dile getirmektedirler.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 2011 yılında kabul ettiği 189 sayılı Ev İşçileri İçin İnsan Onuruna Yakışır İş Sözleşmesi vasıtasıyla, ev işçileri için insan onuruna yakışır çalışma şartlarının oluşturulması adına gerekli yasal altyapının sağlanmasını ve küresel çalışma standartlarının geliştirilmesini hedeflemiştir.

Her ev işçisi güvenli ve sağlıklı koşullarda çalışma hakkına sahiptir. Ev İşçilerinin iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak amacıyla, devletlerin ev işçiliğinin özgül niteliklerini dikkate alarak, ulusal yasalara, düzenlemelere ve pratiğe uygun gerekli tedbirleri alması, cinsiyet ayrımcılığının yapılmaması, ayda bir kez, düzenli aralıklarla, doğrudan ödeme yapılmasını, ulusal yasa, yönetmelik veya toplu sözleşmelere uygun olarak, normal çalışma saatleri, fazla mesai tazminatı, günlük ve haftalık dinlenme süreleri ve yıllık ücretli izin konularında ev işçileri ile genel olarak işçiler arasında eşit muamelenin yapılması, analık sigortası da dâhil olmak üzere ev işçilerinin genel olarak tüm işçilere sağlanandan az olmamak kaydıyla sosyal güvenlikle ilgili önlemlerin alınmasına yönelik olarak ILO’nun 189 sayılı Ev İşçileri İçin İnsan Onuruna Yakışır İş Sözleşmesi’nin imzalanması ve uygulanması aşamasında ilgili sendikalarla birlikte çalışmalar yapılması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulması gereği ortadadır.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	